

"Ervâh-ı bâkiyeleri dahi birer esmâ-i İlâhiyeye istinad ederek devam eder, belki kendine lââyık bir saadete gider." cümlesini izah eder misiniz?

"Eğer zîruh ise, zevil'ukulden değilse, onların zeval ve firakı bir adem ve fenâ değil; belki vücud-u cismanîden ve vazife-i hayatın dağdağasından kurtulup, kazandıkları vazifenin semerelerini bâki olan ervahlarına devrederek, onların, o ervâh-ı bâkiyeleri dahi birer esmâ-i İlâhiyeye istinad ederek devam eder, belki kendine lââyık bir saadete gider."(1)

Allah'ın herbir ismi ayrı ayrı bir mana ve hüküm ifade ederler ve herbir isim beka alemini kendi mana ve hükmüne göre iktiza edip isterler.

Mesela; sonsuz hikmeti, eserleri ile sabit olan Allah'ın, ahiret yurdunu kurmayıp insanları yokluk ve hiçlik kuyusuna atması hikmetle bağdaşmaz. Yani **Hakim** ismi ve onun hükmü olan hikmet; ahiret yurdunun kurulmasını iktiza edip istiyor. Mutlak yokluk hikmetsizliktir, Allah ise hikmetsiz iş yapmaktan mukaddes ve münezzehtir.

Ruh sahibi bir kuşun o güzel ve tatlı manaları bu dünyada ifade ettikten sonra, ölüm ile yok olup hiçliğe atılması, Allah'ın isimleri ile bağdaşmaz ve bu isimlere yakışan bir durum değildir. Öyle ise bu ruh sahibi kuş ölüm ile yokluğa ve hiçliğe gitmiyor, kendine özgü ikinci ve daimi bir yaşama gidiyor, yani kemale ve saadete gidiyor demektir.

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Dördüncü Mektup, Birinci Makam](#).